

Fundacja, która zmienia polską wieś

The Fund Which Changes the Polish Villages

Fundacja Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej rozpoczęła działalność w 1990 r., na mocy umowy między rządem polskim a Europejską Wspólnotą Gospodarczą. Fundacja EFRWP jest organizacją pozarządową, która od blisko 30 lat pomaga zmieniać wizerunek polskiej wsi, dostosowując się do zmieniających się potrzeb lokalnej społeczności.

Od samego początku Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej aktywnie wspiera inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej na terenach wiejskich. Pierwszymi działaniami, jakie realizował, były m.in. programy dotacyjne dla rozwoju telefonizacji, gazyfikacji, inwestycji w zakresie budowy lub wyposażenia szkół podstawowych oraz budowy dróg gminnych. Równolegle Fundacja aktywnie włączyła się także w proces przemian polskiego rolnictwa, finansując wiele inwestycji w jego otoczeniu, mających na celu przede wszystkim tworzenie miejsc pracy poza sektorem produkcji rolniczej. Efektem pierwszych lat działalności EFRWP była znacząca poprawa jakości życia na terenach wiejskich, zwłaszcza w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej. Tylko w latach 1991–1995 blisko 90% wszystkich przyłączy gazowych na polskiej wsi zostało wybudowanych przy dofinansowaniu ze środków Fundacji, a łączna wartość inwestycji zrealizowanych w latach 90. z udziałem środków Fundacji wyniosła ponad 2 mld zł.

Wraz ze zmianami, jakie następowały na terenach wiejskich przez ostatnie 30 lat, zmieniał się również obszar działań Fundacji oraz ich adresaci. Obecnie opierają się one na trzech filarach: wspieraniu – w formie preferencyjnych pożyczek i kredytów – inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej oraz rozwoju lokalnych przedsiębiorstw, realizacji programów dotacyjnych na rzecz społeczności lokalnych oraz edukacji dzieci i młodzieży, a także prowadzeniu działalności eksperckiej, służącej wypracowywaniu rozwiązań i kierunków rozwoju dla polskiego i europejskiego rolnictwa.

Kontynuacją i rozwinięciem pierwotnej działalności EFRWP z zakresu wsparcia inwestycji infrastrukturalnych na polskiej wsi jest uruchomiony w 2011 r. „Samorządowy Program Pożyczkowy”. W ramach programu gminy i powiaty mogą

starać się o otrzymanie pożyczki na rozwój oświaty, zbiorowego zaopatrzenia wsi w wodę, kanalizacji, a także budowę i remont dróg gminnych i powiatowych. Jego efekty to ponad 200 udzielonych pożyczek na łączną kwotę ok. 140 mln zł. Jednym z ważnych obszarów działalności EFRWP jest również pomaganie w rozwoju przedsiębiorczości wśród osób zamieszkujących polską wieś. Programy kredytowe i pożyczkowe, skierowane do rolników oraz osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, mają na celu ograniczenie bezrobocia oraz tworzenie szansy aktywizacji gospodarczej dla mieszkańców terenów wiejskich. Obecnie przedsiębiorcy mogą skorzystać z programów kredytowych i pożyczkowych, takich jak „Wiarygodny Partner”, mikrokredyty, kredyty na finansowanie i rozwój agroturystyki oraz kredyty i pożyczki dla przedsiębiorców. Dzięki nim powstało m.in. ponad 4 tys. nowych miejsc pracy, a blisko 10 tys. zostało utrzymanych. Wzbogacając zakres wspierania przedsiębiorczości, Fundacja utworzyła w 2005 r. fundusz poręczeniowy „Poręczenia Kredytowe” Sp. o.o., który jest obecnie jedynym funduszem poręczeniowym o zasięgu krajowym działającym wyłącznie na terenach wiejskich.

Fundacja duży nacisk kładzie również na rozwój infrastruktury społecznej na terenach wiejskich. Poprzez różne narzędzia finansowe i dotacje realizuje szereg programów, których celem jest wspomaganie integracji oraz aktywizacji lokalnych społeczności, działanie na rzecz rozwiązywania kluczowych problemów społecznych oraz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z terenów wiejskich. Wśród beneficjentów EFRWP są m.in. organizacje pozarządowe, nieformalne grupy mieszkańców oraz uczniowie szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych. Fundacja realizuje:

- Program „Youngster” – dający możliwość nauki języka angielskiego uczniom gimnazjów z terenów wiejskich, mający na celu wyrównanie szans edukacyjnych młodzieży.
- Program „Na własne konto” – poszerzający wiedzę z zakresu ekonomii i przedsiębiorczości uczniów szkół gimnazjalnych z terenów wiejskich.
- Program „Leśna Akademia Sportu Dzieci i Młodzieży (LAS)” – służący zwiększeniu aktywności fizycznej oraz popularyzacji pozytywnego nastawienia do sportu.
- Program „Zupełnie inna lekcja przyrody” – zakładający edukację przyrodniczą uczniów szkół podstawowych z terenów wiejskich.
- „Razem Możemy Więcej” – program grantowy, którego celem jest promowanie postaw aktywności obywatelskiej, zachęcanie mieszkańców obszarów wiejskich do samoorganizacji oraz wspieranie współpracy samorządów i lokalnych organizacji.
- Program „Lokalne inicjatywy na rzecz środowiska” – wspierający aktywność i działania społeczności lokalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju.

- Program Pomocy Osobom z Terenów Wiejskich Dotkniętych Autyzmem oraz Ich Rodzinom „Zrozumieć Autyzm” – obejmujący kompleksowe działania na rzecz diagnozy potrzeb leczniczo-terapeutycznych, edukacyjnych i socjalnych osób autystycznych.

Rozwinięciem prospołecznych i edukacyjnych działań Fundacji jest utworzone w 2015 r. Centrum Współpracy Międzynarodowej w Grodnie k. Międzyzdrojów w Wolińskim Parku Narodowym, dzięki któremu EFRWP może poszerzać swoją działalność statutową. Centrum to miejsce realizacji projektów edukacyjnych i kulturowych, adresowanych do młodzieży i osób dorosłych z terenu całej Polski, w tym zwłaszcza województwa zachodniopomorskiego. Odbywają się w nim m.in. zajęcia przyrodnicze, warsztaty kulinarne, muzyczne, plastyczne, fotograficzne oraz liczne koncerty i wystawy.

Istotnym obszarem działalności Fundacji jest również Forum Inicjatyw Rozwojowych (FIR), utworzone w 2010 r. W ramach FIR wypracowywane są rozwiązania i stanowiska istotne z punktu widzenia rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa na terenie całej Unii Europejskiej. Działalność FIR koncentruje się na projektach badawczych, przygotowywaniu analiz, raportów i opracowań naukowych oraz organizacji konferencji i debat na temat przyszłości obszarów wiejskich i kierunków ich rozwoju nie tylko w Polsce, ale także w Unii Europejskiej. Na potrzeby takiej działalności w ramach FIR są powoływane zespoły skupiające niezależnych ekspertów oraz specjalistów o uznanym autorytecie naukowym w kraju i za granicą. Efektem pracy Forum są m.in. raporty: „Ekonomiczne skutki wejścia w życie zakazu stosowania pasz GMO w żywieniu zwierząt w Polsce”, „Stan zdrowia ludności wiejskiej w Polsce”, „Koncepcja reformy systemu emerytalno-rentowego rolników” czy projekt badawczy „Monitoring rozwoju obszarów wiejskich” (MROW) zainicjowany w 2012 r. wspólnie z Instytutem Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN, mający na celu cykliczną obserwację przemian społeczno-gospodarczych na polskiej wsi.

W 2016 r. w ramach FIR został także zainicjowany cykl konferencji nt. odnawialnych źródeł energii. Tematy i wnioski płynące z dyskusji z udziałem ekspertów i przedstawicieli polityki, wydawane także w formie publikacji pokonferencyjnej, są istotnym głosem w ogólnopolskiej debacie dotyczącej rozwoju OZE i polityki prosumenckiej na obszarach wiejskich w Polsce. W tegorocznej edycji konferencji, dotyczącej pokonywania barier administracyjnych w rozwoju mikroźródeł energii odnawialnej na podstawie doświadczeń w Polsce i w Unii Europejskiej, wziął udział m.in. Komisarz UE ds. Polityki Klimatycznej i Energetycznej Miguel Arias Cañete oraz przedstawiciele polskich resortów rolnictwa i energii, agencji państwowych i spółek związanych z przemysłem energetycznym, samorządowcy oraz eksperci zajmujący się problemem barier w energetyce prosumenckiej i rozproszonej.

Na potrzeby konferencji powstała również najnowsza publikacja Fundacji pt. „Studium barier administracyjnych i proceduralnych w rozwoju OZE na obszarach wiejskich”. Jej celem jest wskazanie rodzaju i charakteru barier dla rozwoju OZE, będącego szansą na zmniejszanie ubóstwa energetycznego na terenach wiejskich, transformacji polskiej gospodarki energetycznej w gospodarkę niskoemisyjną, oraz istotnym czynnikiem mogącym przyczynić się do aktywizacji lokalnych społeczności i ożywienia gospodarczego na polskiej wsi. Publikacja zawiera m.in. przegląd obowiązujących regulacji prawnych oraz istniejących systemów wsparcia dla instalacji prosumenckich, w tym koncepcji klastrów energii oraz spółdzielni energetycznych. Raport prezentuje także bariery dla rozwoju OZE widziane z perspektywy przedstawicieli samorządów, ekspertów rynku energetycznego, inwestorów, w tym rolników oraz mieszkańców wsi.

Więcej o raporcie na stronie Fundacji: www.efrwp.pl/forum-inicjatyw-rozwojowych.

Fundacja EFRWP jest także organizatorem Międzynarodowej Konferencji Rolniczej w Jasionce k. Rzeszowa. Spotkanie, które niezmiennie od 2011 r. cieszy się dużym zainteresowaniem wśród osób ze świata polityki, nauki, organizacji rolniczych i branżowych, jest okazją do dyskusji na temat aktualnych problemów oraz przyszłości polskiego i europejskiego rolnictwa.